

Krzysztof Michalski

Laboratorium Paleomagnetyzmu

Zakład Magnetyzmu Ziemskiego

Instytutu Geofizyki Polskiej Akademii Nauk

SVALGEOBASE – MIĘDZYNARODOWE WARSZTATY GEOLOGICZNE NA SVALBARDZIE (1-8 WRZEŚNIA 2013)

W dniach 1-8 września 2013 na Svalbardzie odbyły się Międzynarodowe Warsztaty Geologiczne: „Proterozoic and Lower Palaeozoic basement of Svalbard Archipelago – state of knowledge and new perspectives of investigations” – w skrócie SvalGeoBase. Warsztaty były koordynowane przez konsorcjum trzech instytucji: dwóch instytutów z Polski, których pracownicy byli jednocześnie inicjatorami wydarzenia – Instytutu Geofizyki Polskiej Akademii w Warszawie – IGF PAN (koordynatorzy Krzysztof Michalski i Piotr Głowacki) i Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie – AGH (koordynator Maciej Manecki) oraz norweskiego partnera warsztatów – Norweskiego Instytutu Polarnego w Tromsø – NPI (koordynator Winfried Dallmann). Dzięki wspólnym wysiłkom stron polskiej i norweskiej warsztaty zostały włączone w system konferencji organizowanych przez Svalbard Science Forum i uzyskały wsparcie finansowe Research Council of Norway.

SvalGeoBase – prestiżowe wydarzenie, w którym Polacy odgrywali kluczową rolę skupiło uznanych specjalistów związanych z szeroko pojętą tematyką proterozoiku i wczesnego paleozoiku rejonów arktycznych. Geolodzy reprezentowali szerokie spektrum dziedzin: rekonstrukcje geotektoniczne, paleogeografię, petrologię bloków metamorficznych, mineralogię, geologię strukturalną, geochemię, paleomagnetyzm a także zagadnienia związane z eksploatacją złóż surowców mineralnych. Obok geologów związanych *stricto* z badaniami Svalbardu w warsztatach brało również udział szereg instytucji związanych z eksploracją przyległych obszarów arktycznych – Grenlandii, Arktyki Rosyjskiej, Arktyki Kanadyjskiej a także Półwyspu Skandynawskiego. Oprócz instytucji koordynujących w konferencji brali udział przedstawiciele następujących instytutów: Uniwersytetu w Uppsali (Szwecja), Muzeum Historii Naturalnej w Londynie – NHM (Wielka Brytania), Federalnego Instytutu Nauk Geologicznych oraz Złóż Naturalnych w Hanowerze – BGR (Niemcy), Służby Geologicznej Danii i Grenlandii – GEUS (Dania), Rosyjskiej Akademii Nauk w Moskwie (Federacja Rosyjska), Uniwersytetu Stanowego Webera w Ogden, Utah (US), a także kolejnych instytucji z Polski – Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego, Polskiego Górnictwo Naftowego i Gazownictwa oraz KGHM Polska Miedź.

Organizatorzy zarysowali wyraźne pięć priorytetów warsztatów:

- Rewizja obecnej wiedzy dotyczącej przed-dewońskiej historii geologicznej Svalbardu.
- Stworzenie interdyscyplinarnej platformy badawczej skupionej na zagadnieniach proterozoiku i wczesnego paleozoiku Svalbardu.
- Opracowanie strategii przyszłych badań w rejonie Archipelagu Svalbard, a także w rejonach Grenlandii i kanadyjskiej Wyspy Ellesmere, geotektonicznie związanych z obszarem Svalbardu.

- Koordynacje przyszłych badań terenowych w wymienionych wyżej obszarach, tak aby zoptymalizować efekt naukowy ekspedycji oraz zminimalizować ich wpływ na delikatny ekosystem badanych rejonów Arktyki.
- Promocja nowych karier naukowych w sektorze geologii Svalbardu.

Już od kilku lat koncepcja warsztatów organizowanych w rejonie Svalbardu koordynowanych logistycznie przez Polską Stację Polarną w Hornsundzie i Instytut Geofizyki Polskiej Akademii Nauk opiera się na współpracy z Wyższą Szkołą Morską w Gdyni. Statek badawczo-szkoleniowy m/s Horyzont II jest doskonałą platformą do organizacji wykładów teoretycznych i jednocześnie stanowi bezpieczny wygodny transport dla Uczestników konferencji. SvalGeoBase 2013 opierał się na podobnym systemie, tym razem jednak plan warsztatów był wyjątkowo ambitny. Celem konferencji było odwiedzenie kluczowych odsłoneń proterozoiku i wczesnego paleozoiku wzdłuż zachodnich i północnych wybrzeży Svalbardu od Hornsundu aż po rejon Murchisonfjordu (Nordaustlandet). Mimo często trudnych warunków atmosferycznych i żeglugowych, dzięki ofiarności dzielnej załogi statku Horyzont II dowodzonej przez kapitana Waldemara Frankiewicza i determinacji Uczestników zdołano odwiedzić wszystkie zaplanowane lokalizacje (Mapa 1, Fot.1) Były to wyjątkowo wartościowe wycieczki geologiczne prowadzone przez znawców geologii poszczególnych rejonów Svalbardu, m.in.: Davida Gee (Uniwersytet w Uppsali), Geoffreya Manby (NHM), Karstena Piepjohna (BGR), Winfrieda Dallmanna i Synnove Elvevold (NPI) a także Jarosława Majkę (Uniwersytet w Uppsali) oraz Jerzego Czernego (AGH).

Należy podkreślić, że w sferze merytorycznej warsztatów bardzo znaczący był też udział polskich grup badawczych. Grupa geologów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w kooperacji z Uniwersytetem w Uppsali (Maciej Manecki, Jarosław Majka, Jerzy Czerny i Karolina Kościńska) zaprezentowała wyniki swoich wieloletnich badań kompleksu metamorficznego Ziemi Wedel Jarlsberga, jak również nowo odkryte wystąpienie eklogitów z zachodniej części Ziemi Nordenskiölda. Koordynatorzy projektu PALMAG z Instytutu Geofizyki PAN i Muzeum Historii Naturalnej w Londynie (Krzysztof Michalski i Geoffrey Man-by) przedstawili nowe dane paleomagnetyczne uzyskane z przeddewońskich kompleksów metamorficznych Svalbardu.

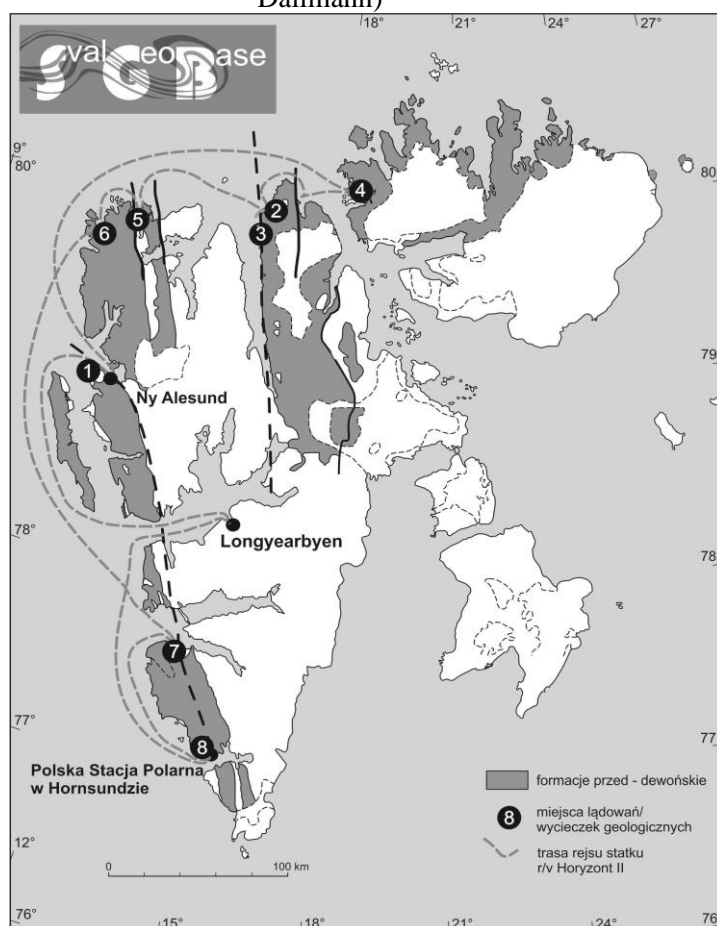
Wymiernym efektem warsztatów SvalGeoBase oprócz wielu wartościowych prelekcji, licznych kontaktów i niezliczonych dyskusji naukowych będzie zespół abstraktów wydany w raporcie specjalnym wydawnictw Norweskiego Instytutu Polarnego. Podczas warsztatów zdefiniowano szereg zadań priorytetowych w przyszłych badaniach kompleksów proterozoicznych i wczesno-paleozoicznych Svalbardu. Można je zawrzeć w dwóch głównych grupach:

1. Redefinicja i wzajemna korelacja przed-dewońskich formacji kaledońskich „terranów Svalbardu” w tym korelacja stratygraficzna w obrębie słabo rozpoznanych zachodnich metamorficznych prowincji Svalbardu.
2. Interpretacja geotektoniczna i rekonstrukcja paleogeograficzna środowisk w jakich formowane były skały proterozoiczne i wczesno-paleozoiczne Svalbardu. Ich korelacja z innymi obszarami Arktyki.

Powyższa tematyka będzie preferowana podczas oceny przyszłych aplikacji do Svalbard Science Forum (Arctic Field Grants). Więcej informacji o SvalGeoBase można dowiedzieć się na oficjalnej stronie warsztatów: <http://svalgeobase.igf.edu.pl/>

Uczestnicy Międzynarodowych Warsztatów SvalGeoBase 2013 zorganizowanych przez konsorcjum trzech instytucji: dwóch z Polski, których pracownicy byli jednocześnie inicjatorami wydarzenia – AGH w Krakowie (koordynator Maciej Manecki), IGF PAN (koordynatorzy Krzysztof Michalski i Piotr Głowacki) oraz norweskiego partnera warsztatów – NPI w Tromsø (koordynator Winfried Dallmann)

Trasa Międzynarodowych Warsztatów SvalGeoBase. Na mapie zaznaczono miejsca, w których odbywały się lądowania i zajęcia terenowe: 1. Ny Ålesund; 2. Murchisonfjord (Krossøya, Russøya, Kinnvika); 3. Mosslebukta; 4. Vassfarbukta; 5. Raudfjord; 6. Bjørnfjord; 7. Bellsund (Antoniabreen); 8. Hornsund (Isbiørnhamna)